

INUIT ATAQATIGIIT

Inatsisartuni

UPA 2019/167
09-05-2019
Mimi Karlsen

Apeqquteqaat aallaavigalugu oqallinnissamik siunnersuut, qanoq iliorluta ilinniartitsisut sulinermi atugaasa pitsanngortinnerisigut atuartut ilikkangaqarnissamut periarfissaat pitsanngorsarsinnaavagut.

(Inatsisartuni ilaasortaq Peter Olsen, Inuit Ataqatigiit)

Ilinniartitsisut ilisimasaqarlutik, sakkussaqaqarlutik, atortussaqaqarlutik, tapersorsorneqaqarlutik piffissaqaqarlutillu misigigunik meerartatsinut atuartitsillu arnerusinnaanissaat ajornannginnerussaaq. Taakku naammassineqarpata meerartatta pitsaasumik atuartinneqarsimallutik meeqqat atuarfianniit angusarissaarluarlutik naammassisinnaapput. Tassami qularnanngilaq, ilinniartitsisut atugaasa pitsanngorsinnerisigut aamma meeqqat atuartinneqarnerat pitsanngortinneqarsinnaammat.

Inuit Ataqatigiit Peter Olsen qutsavigiumavaat oqallisissiamut soqutiginarluinnartumik pisariaqartumillu saqqummiineranut. Oqallisissiamullu makku oqaluusererusullutigit.

Ilinniarfissuaq

Ilinniartitsisut ilisimasaqarluartut qulakkeerniassagutsigit ilinniartitsisunngorniartarnek qiviartariaqarparput. Ilinniartitsisunngorniat atuartitsitsissutissanik ilisimasaqarluarnissaat qulakkeerniartariaqarpoq. Ilinniartitsisunngorniartarnek pitsaasumik qaffasissuseqassaaq ilisimatusarnertullu ingerlariarfusinnaassalluni. Atuartitsitsissutissanillu ilisimasaqarnerup saniatigut pisariaqarluinnarpoq ilinniartitsisunngorniartarnek meeqqat ineriartorneranik, meeqqat sumik tunngaveqarlutik qanoq pissusilersorsinnaaneramik, qanorlu meeqqat piunaffigisinnaaneramik ilisimasaqassallutik. Iluqaqtaangilarmi atuartitsissutinik qaffasissumik ilisimasaqaraanni meeqqallu assigiinngitsutigut qisuariartarnerat nalullugu. Ilikkagassamik pingaarutilimmik saqqummiigaanni taamatulli pingaartigaaq atuartumut qanoq tutsissallugu nalunngissallugu. Atuartut soqutiginnigatik, tusarnaaratik malinnaanngippata qanoq soqutiginnilersillugillu malinnaatilernissai aamma ilinniarsimasariaqarpoq. Unami qularnanngilaq, ilinniartitsisooq meerarlu pitsaasumik ataqteqatigiinnermillu tunngaveqartumik atassuteqatigiitariaqarput.

Meeraqarportaaq assigiinngitsunik peqquteqarlutik toqqissiviillutik ilikkarniarnissaminnik ajornartorsiortunik. Taakkuttaaq ilikkartinneqarnissartik pisinnaatitaaffigaat. Atuartut angerlarsimaffimmi ajornartorsiutillit initoorujussuusaleramik, ilinniartitsisut ilinniartitsinissaminnut inissaarutsitsisutut ittalerlutik. Meeqqat ajornartorsiutillit piffissarujussuarmik tiguisarput. trinlederillu ullormiit ullormut aggersaasalernerit

sualuttaleqqavoq, meeqqat taakkorpiat pillugit. Pilersaarutaanngitsumik ataatsimeeqattaartarnerit ilinniartitsisunut akulikilligaluttuinnarput. Atuartut kaallutik, nerisimanatik, taamaattumillu tigooraasinnaajunnaartarlutik atuariatortartut ajornartorsiortarput. Taakkulu pillugit amerlasuutigut, trin-imi ataatsimiittarnerit amerlisarput, Taamaamat ilinniartitsisunngorniarnermi atuartitsittsissutit ilagilluinnartariaqarpaat meeqqat immikkut pisariaqartitsitsisut qanoq ilikkartinneqarnissaannik ilinniarfissuarmik ilinniagaqarnissaq. Meeqqat sumiginnakkat suna aqqutigalugu ilikkartinneqarsinnaappat? Meeqqat immikkut maluguniagassat qanoq maluginiarneqarsinnaappat? Meeqqat sinilluarsimanatik, kaallutilluunniit atuariatortut qanoq toqqissisimasumik misigitillugit atuartinneqarsinnaappat? Tassa tamakkuupput ilinniarfissuarmi aamma atuartitsissutigineqartussat. Meeqqat assigiinngissusai aallaavigalugit atuartitsineq periarfissaanerusariaqarpoq.

Ataatsimiinnerujussuaq

Maanna ilinniartitsisut sapaatip akunneranut minnerpaamik marloriarlutik aktivitetsplani malillugu teamimi ataatsimiittarput, qaammammut ataasiarlutik, tassani ataatsimiissutigisarpaat: tassani atuartitsissutissanik piareersaqatigiinnerit, atuartut ataasiakkaat pillugit oqaloqatigiinneq, didaktik, fagillu pillugit ataatsimiinnerusarlutik. Aamma trinini ukiup ingerlanerani trinisut qulequttat atuartitsissutissat oqaloqatigiissutigineqartarput, ataatsimoorussanik aalajangiinnerit ingerlanneqartarlutik. Atuartitseriaatsit, ileqqut, najorti, perorsaaneq, ilikkartitsiniarneq, tamakkuupput ataatsimiissutaasartut. Taakkua saniatigut angajoqqaanik oqaloqatiginninnerit pisarput marlunnik, pingasuniilluunniit sap ak ataatsimeeqateqarsinnaasarlutik. Handleplanilioqatigiittoqartarpoq tassani meeqqap perorsaanikkut pissuserisartagai pineqartarlutik, faglimik anguniagai pineqarnatik. Sulisut suleqatit oqaloqatigineqartarnerini ataatsimiinnerit sualulertarput, oqalunnerit, nammineq pilersaarusiornissamut aamma atorneqarsinnaagaluartut ingerlanneqartarlutik. Tamakku ataatsimiinnerpassuit millisarneqarsinnaasuuppata ilinniartitsisut atuartitsissutissaminnut piareersarnerusinnaagaluarput, aammalu atuartitsinerit amerlilaarneqarsinnaassagaluarlutik. Tassa ataatsimiinnerpassuit ikilineqarpata ilinniartitsisut sulinissaannut iluaqutaassagaluarpoq.

Meeqqat atuariatornissamut piareersarluakkat

Ilinniartitsisut kisimik pisussaaffeqassanngillat meeqqat ilikkarsinnaanissaannut. Angajoqqaat meeqqat piareersarsimallutik atuariatornissaannik pisussaafeqarnertik atuutsinnerusariaqarpaat. Meeqqat innajaarnissaat, eqqisisimasumik inuuneqarnissaat, inoqateqallaqqissuunissaat angajoqqaat akisussaaffigaat. Meeraq akisussaaffimmik angerlarsimaffimmini sungiusarneqanngitsoq atuarfimmi akisussaaffimmik tigusisinnaanngilaq.

Meeqqap piumaffigineqarsinnaaneq angerlarsimaffimminiilli sungiusimasariaqarpaa. Tassa tamakkuupput angajoqqaat pisussaaffii meeqqat atuariartornissaannut piareersagassat.

Ilinniartitsisut marluusarnissaat

Atuaqatigiit amerlappata, 18-niit 26 tungaanoorpata, taava ilinniartitsisut marluusarnissai periarfissaasariaqarpoq. Ilinniartitsisut ilinniarfsimasoq ilinniartitsippat allap perorsaasutulluunniit ilinniarsimasup meeqqanik eqqissisaataallunilu tapersersuisutut atuartitseqataasinnaavoq. Ilikkartitsiniaanerli ilinniartitsisup akisussaaffigissavaa.

Socialrådgivereqarneq

Meeqqat atuarfianni meeqqat immikkut isumassugassat amerlasinnaasarput. Nalunaaruteqarniartarnerit, inunnik isumaginnittoqarfimmut attaveqarniarneq sivitsorsaataasarluni. Taamaammat socialrådgiverinik atuarfimmi pisariaqartitsisoqarpoq. Taakku angajoqqaanut attaveqarneq allanullu pisariaqarpat attaveqarneq suliaqarnerlu ingerlassinnaavaat.

Angajoqqaat, Avatangiisit

Angajooqqaat allallu avatangiisit meeqqat atuarfiannut iluaqutaaneruniarluarsinnaapput. Angajoqqaat piumassutsiminnik aaqqissuisut, ikiortaasut allatulluunniit iluaqutaasinnaaqaat. Suliffeqarfiit allallu meeqqat atuarfianut attaveqarluarnerusinnaapput, meeqqanik pulaartitsillutik, sammisaqarsinnaanermillu neqeroorlutik. Suliffeqarfiit peqataalluarnermikkut meeqqat siunissami suliffigilerusussinnaasaannik takorluugassiuillutillu pilerisaarisinnaapput.

Taama oqaaseqarluta qujavugut isummersueqataasinnaanitsinnut.

Mimi Karlsen, Inuit Ataqatigiit.